

SZÁVAI ATTILA

Diafilmszag

2011.

Április vége. Napsütés, színesedik a világ, ahogy kell. Mint a régi diafilmvetítésekén, mikor az első pár kocka még nem a mese része, csak azért vannak, hogy be lehessen lőni a gépet, élesíteni. Zummolni a meszelt szobafalra. Ahová később pop- és rockposzterek kerültek. De erre (a diázásra) majd később visszatérünk.

Gyalogolsz a Duna-parton, Vácott, és valahonnan egy apró, de határozott szél-lökés ér. Hunyorításra késztet, mint egy elfűszerezett egytálétel. Mintha valami zsákba szerették volna szorítani a márciusi fagyos, bolond szeleket, de egy kölyök-szél kicsúsztott volna az erős kezek közül és most szabadon nyargalász a világban, önfeledten, meglibbent minden útjába kerülő lányhajat és virágszirmot, megcibál minden pókhálót és száradni kitett ágyneműt. Homlokodhoz ér, te elmosolyodsz, utána röhögsz, de jó dolgod van.

*

Kétségtelen tavasz. Már a ház előtt tartják a lakógyűléseket, megbeszélni a villámhárítót, kábeltévét, közös költségeket. Ez is valami. Panelparlament. Van, akinek eseményszámba megy. Fényképezi a többieket. Milyen érdekes lesz 20 év múlva, ahogy álltak ott a vasárnapi ruháikban, előre- vagy hátrattett kezekkel, kispolgárian, ki unottan, ki zavartan. Egy beszélt, a többi hallgatta. Aztán egyszerre beszélt négy és az egy hallgatta.

*

Átmelegednek a lépcsőházak, kiszellőztetik a muskátlik édeskés dögszagát. Nyitva a lépcsőházajtó, érezni a vasárnapi ebédek illatát. Odabent még jobb ez. Ahogy összetorlódik a félemeleten a rántott hús, zöldbaleves, borsos tokány, palacsinta, a domestos és a légyirtó illata, elvesznek egymásban. Hogy létrehozzanak valami igazán különlegeset. Valami egyszerit. Félemeleti lépcsőházság. Van, hogy kilépsz az erkélyre. Nézelődni, szaglászni. Meglepődni. Van abban valami különleges, mondjuk ki, gusztustalan, hogy van az a városi kisnyugdijas réteg, aki állatszeretből, vagy valamiből kifolyólag az erkélyek alatti park bizonyos fix pontjain helyezi el nem kis mennyiségű ételmaradékait. Jó gondolat, egyenek szegény cicák és kutyák. Csak kissé megnehezíti a köznapokat, hogy mész le, ki a parkba, és lép-ten-nyomon csirkelábszárakba, féltányérnyi csigatésztákba, pörköltmaradékokba botlasz. Kenni a cipőtalpat a fűbe, de nem gondolni közben nagy dolgokra. Rájönni

megint, hogy minden személy karaktere idős korára kristályozódik ki teljesen. Teljesedik ki. Ér a csúcra. Nyeri el végső fényét. El kell telnie vagy nyolcvan évnek, hogy nyugodtan tudjunk magunkban beszélni az erkélyen, minden fiatal szomszéd lányt Margitnak hívni, lemargitozni az ifjúságot. Mit számít. De azért aranyosnak lenni. Maradni, jószívűnek. Vagy csak simán jónak. Mint a parkbéli fák. Együtt érezni a körforgást, hogy átjárjon az utolsó sejtig. Hogy éjjel a városi srácok teledobják csikkel, borosüveggel a homokozót, a padok környékét, reggel az öregek kiszedik, kidobják. Hogy aztán este előlről kezdődjön az egész, cigi, bebaszinger, reggel, görnyedés, felszedés, szuszogás, odabotorka a kukához, hal-kan anyázni egy kicsit. Belelépni mamusszal egy kupac pörköltsaftos csigatészta-ába, érezni a talpaddal, ahogy csúszkálva szétnyomódik alatta a zsíros halom. De nem haragudni meg. Senkire nem haragudni igazán.

*

A merészebbek pléddel mennek a folyópartra, belazulnak, előkerülnek a szendvicsek, üveg bor, piknik, rejtvényűség, áprilisi viccek, fenékmegnézések, háttérben áprilisévi rádióhírek. Ez még nem a Szinyei-féle Majális-filing. Sem kompozícióban, sem színekben. De azért jó már valamire, el kell kezdeni valahol, meg kell adni az első, bártortalan, de lelkes hangokat a nagy mű kiteljesedése előtt. Elő lehet venni a digitális gépet, automatára állítani, hogy ne kelljen pepecselni (szép szó, egyik kedvenc) a beállítással, mindenki éles lesz. Lehet tehát fotózni, aztán kitenni minden közös nevetést a közösségi portálokra, de jó nekünk, tényleg jó, lehet megnyitni a legújabb mappát a számítógépen, átnevezni, kétezertizenegy április vége, Duna-part. Több száz új mappa nyílik az este folyamán, fájlok ezreit tölti át a lakosság, cöccögnek az egerek, ropognak az enterek.

*

Húsvét. Nedves a város, serrennek az apró kavicsok a locsolkodni igyekvők talpai alatt. Könnyű, de rossz kölniszag a lányhajakon. Szabad-e. Mindig szabad.

*

Április 25. Vác, Deákvár. Csendes délutáni eső, a madarak csendesek, mintha várnának valamire, egy jelre, hogy oké, most újra lehet. Némelyik el-elpilled, pillanatra bealszik. Billeg kicsit a faágon, megbillen, de aztán újra megtalálja az egyensúlyát. Résnyire nyitja pontszemeit, aztán újra be.

*

Madárcsivitelés ömlik a fákból. Különösen ezen az utolsó héten. Egymást túlkibálva adnak hírt valami jelentősről. Talán, hogy a harangok Rómába mennek. Most kicsit ők, a deákvári madarak jöhetnek, ők érvényesülhetnek. Amíg lehet.

*

Az égből magányos repülőgépzaj szivárog (megszűrik a lombok), elvegyül a madárcsicsergéssel, különös elegyet képezve. Mint mikor vasporral szórod meg a tojásrántottádat, mert szereted a kihívásokat. A másodpilóta kinéz az ablakon, és eszébe jut, hogy hétvégén le kell nyírja otthon a fűvet.

*

Ottfelejtett lusta csík az égen.

*

Ottfelejtették, mint rockzenekar a lelkes, de tehetségtelen basszusgitaró. Elhagyták szegényt a dalon belül. A tömzsi embernek úgy kellett a többiek után kocognia két refrén között, várjatok má'. A bős basszór fénylő homlokkal dolgozott, mint egy depresszív történelemtanár. Ha azok ilyenek, de tegyük fel, hogy van ilyen.

*

A madárzajban az is jó, hogy leülsz a, mittudomén, mondjuk parkban, átadod magad ennek a féktelen, szűnni nem akaró csicssergésfolyamnak, amit bekapcsolt az a nagy kéz, az a nagy akarat, az a nagy szeretet. Hogy kedveseim, tessék hát, lehet nyomatni, kedvetekre, ahogy jól esik. Jól esik. Behunyt szemmel hallgatod, hátra-szegett fejjel, szinte belemártod fejed ebbe az édes énekbe. Aztán eljön az idő, mened kell. Elindulsz, visszanézel a padra, nem hagyta-e ott valamit, porladó szarfoltok a padon, nadrágon, de nem törödsz vele. Néhány hanyag mozdulattal elsimítod hátul nadrágod, inkább csak jelzésértékű mozdulattal, mint valódi takarító-mozdulattal. Nem számít. Nem is figyelsz oda. A lényeg, hogy tavasz van, nagyon tavasz, hőtágulunk, mint a pinty. Nagyot ásít minden eldobott vödör, gerjednek a kutyák, tele a levegő illatokkal, Duna-illat, kompillat, lábillet, zsömle és felvágott, turistaszalámit hord a szél, leveszed orral, és befröccsen a szád, vagánykodni szeretnél, de nem vagy vagány, ha annak is tűnsz.

*

Délutánra összezárnak a felhők. Tejföl és cement kenődik össze a folyó feletti égen. Összesűrűsödik, összegyógyul. Aztán esni kezd.

*

Séta. Felvenni valaki sétaritmusát. Egy régi séta íze a szájban. Egy régi, apás hazasétára gondolni. Közérből, talán fagyistól. Séta hazafelé, az apa cigarettázik, a gyerek a kényelmesnél kicsit hosszabb léptekkel mellette. A cigiről a hamut a gyerek szájába fújja valami kerge szél. A hamu íze gondolni. Az a régi séta, az a hamuíz.

*

A fákon tömött virágorgia, a bőségnek, bujaságnak az a fajta áradása, ami térdre kényszerít minden áporodott lelkűt.

*

Az eső elálltával ellepik a járdát, és a járdamenti füves területeket a csigák. Legtöbbjük egészen kicsi, kölyökcsiga, csigagyerek. Csigalány és csigasrác, ha lehet ezt így. Csak vigyázz, nehogy rálépj valamelyikükre. A peronon több csigatetem jelzi, vannak a nemodafigyelők, az odafigyelők között. A leszaromok és a hoppabocsik.

*

Régi diavetítésekre gondolni. Bölcs-bárgyú mesefigurák a falon, a felmelegedett diafilm és az égett por szaga a különös formájú vetítőtől. Volt az a fajta kerekített formavilágú vetítő, amire könnyen, ösztönösen vághatta rá mindenki (na jó, pontosíts: a legtöbbje), hogy SZÉP. Iparművészet volt abban a régi vetítőben. Bekapcsoltad (anyuka bekapcsolta), ha kellett, alapolcolt még mesekönyvet, legőlelemet, ami jött, hogy ne torzíts, és kellő magasságban legyen a műsor. Jöttek az első képkockák, azokkal a nehezen felejtető színes kockákkal, amikkel be lehetett állítani a képességet. És ha minden oké volt, jó kép, kellő feszkó a gyereklélekben, jöhettek hát a jók és rosszak, vasorrok és paloták, kacsalábon forgó rút kiskacsák, letorkolt alma, bestresszelt törpecsapat, ésatöbbi, aztán a jó elnyeri a méltó dolgokat, a rossz megy a levesbe, ahogy mondják. Néha megzavart a sok szösz, ami repkedett a fénycsóva előtt, akkor elidőztél egyiken, elterelt, lejöttél a meséről, elbambultál, nem értted onnét a mesét, zavart a kimaradt 6 kocka, de nem mertél szólani. A gyerekszem elidőzik aztán anyuka arcán, profilból látja, ahogy anyuka átéli a mesét, tükröződik a vetített kép anyuka szép szemén.

*

Hátradólni egy langyos tavaszi padon és behunyt szemmel figyelni a hangra, ahogy egy régi, nagy kéz tekeri a régi nagy gombot, ahogy élesíti a tavaszi képet. A tavaszi világot. Kicsit az egyik színes kockának lenni. Kicsit a lebegő szösznek. Az átmelegedett diafilm langyos szagának.

